

ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНФОРМАТИЗАЦІЮ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Зоя Полянничко

Київська школа I-III ступенів № 90

Анотація:

У статті розглянуто зміни в освітній політиці Польщі в умовах євроінтеграції. Визначено особливості європейської освітньої політики та її вплив на інформатизацію шкільної освіти в Республіці Польща, з'ясовано характерні риси адаптації керівних європейських положень, які стосуються інформатизації освіти, до системи шкільної освіти в цій країні. Завдяки вступу до Європейського союзу, Польща як один з повноправних суб'єктів політики ЄС отримала нові можливості для ефективної інтеграції зі спільнотою інформаційного суспільства. В умовах євроінтеграційних змін в українській освіті, оновлення її змісту й підвищення якості, аналіз сучасних зарубіжних освітніх реформ є корисним і доречним.

Ключові слова:

євроінтеграція; європейська освітня політика; інформаційно-комунікаційні технології; інформатизація шкільної освіти в Республіці Польща.

Аннотация:

Полянничко Зоя. Влияние европейской образовательной политики на информатизацию образования в Республике Польша.

В статье рассмотрены изменения в образовательной политике Польши в условиях евроинтеграции. Выявлены особенности европейской образовательной политики и её влияние на информатизацию школьного образования в Республике Польша, определены характерные черты адаптации руководящих европейских положений относительно информатизации образования к системе школьного образования в этой стране. Благодаря вступлению в Европейский Союз, Польша как один из полноправных субъектов политики ЕС получила новые возможности для эффективной интеграции в сообщество информационного общества. В условиях евроинтеграционных изменений в украинском образовании, обновления его содержания и повышения качества, анализ современных зарубежных образовательных реформ является полезным и уместным.

Ключевые слова:

євроінтеграція; європейська освітня політика; інформаційно-комунікаційні технології; інформатизація шкільного образования в Республике Польша.

Resume:

Polianychko Zoia. The influence of the European education policy on school informatization in Poland.

The article discusses changes in education policy in Poland in terms of European integration. The influence of European educational policy on informatization of secondary school education in Poland is analyzed. Characteristics of adaptation of leading European principles in informatization of education in secondary school system in Poland through the widespread introduction of information and communication technologies in the educational process are defined. Due to having joined the European Union Poland as one of the subjects of EU policy got new opportunities for effective integration into the information society. In terms of Ukraine's European integration and changes in national education system, its content updating and quality improvement, the analysis of modern foreign educational reforms are useful and appropriate.

Key words:

European integration; European education policy; ICT; informatization of school education in Poland.

Постановка проблеми. Польські науковці спираються на визначення ролі освіти в інформаційному суспільстві, наведене в звіті ООН польської експертної комісії під керівництвом Войцеха Целарея «Польща на шляху до глобального інформаційного суспільства», де освіта розглядається як «навчання та виховання громадян протягом усього життя» [3, с. 23]. Тому розвиток освіти в суспільстві знань безпосередньо пов'язаний з прогресом у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і має стати стратегічним завданням держави. Останніми роками одним з пріоритетних напрямів державної інформаційної політики Республіки Польща, а також визначальною умовою розвитку освітнього середовища визнана інформатизація освіти. В умовах євроінтеграційних змін в українській освіті, оновлення її змісту й підвищення якості, аналіз сучасних зарубіжних освітніх реформ є корисним і доречним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порівняльно-педагогічні дослідження польської та української систем освіти здійснено в роботах

А. Василюк, В. Гальперіної, Л. Гриневич, А. Каплуна, С. Деркач, І. Ковчиної, А. Пендель, О. Альперн, В. Майбороди, Є. Громова, А. Савіної та ін.

Проблема інформатизації шкільної освіти в Республіці Польща порушена в працях Г. Кедровича, О. Кучая, Є. Смирнової-Трибульської та ін., які обґрунтовують доцільність застосування ІКТ для підвищення ефективності процесу навчання. О. Овчарук і М. Лещенко займаються вивченням зарубіжного досвіду інформатизації освіти, зокрема й у Республіці Польща. Ф. Андрушкевич досліджує проблему інновацій в освіті Польщі та України.

Польські науковці – Ілона Кошч (Ilona Kośc), Йозеф Беднарек (Józef Bednarek), Яніна Космала (Janina Kosmala) – аналізують трансформаційні процеси, що відбуваються в системі освіти Польщі в зв'язку з інтеграцією з Європейським союзом.

Завдяки вступу до Євросоюзу, Польща як один з повноправних суб'єктів політики співтовариства отримала нові можливості

для ефективної інтеграції зі спільнотою інформаційного суспільства.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є аналіз європейської освітньої політики та визначення її впливу на інформатизацію шкільної освіти в Республіці Польща.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно зі ст. 165 і 166 Договору про функціонування Європейського союзу (Dz.Urz. UE C115, 09.05.2008), освіта залишається винятково в компетенції держав-членів ЄС. Договором передбачена координація дій, співпраця та підтримка діяльності відкритими методами координації зусиль Європейського Парламенту та Ради ЄС на рівні міністерств освіти держав щодо заходів, які проводяться для реалізації основної мети – надання якісної освіти. Діяльність ЄС полягає в розбудові європейського виміру в освіті, зокрема шляхом навчання й поширення мов держав-членів; заохочення мобільності суб'єктів навчального процесу через академічне визнання дипломів і термінів навчання, а також шляхом розробки й упровадження стратегічних стандартів європейського співробітництва в галузі освіти та професійної підготовки [12, с. 74–75]. Основним навчальним планом для загальноосвітніх навчальних закладів Республіки Польща передбачено вивчення національної культурної спадщини в перспективі європейської культури.

У 2000 році Європейська Рада схвалила оригінальну версію Лісабонської стратегії, яка окреслила напрям розвитку держав-членів ЄС на шляху розбудови «економіки, конкурентоспроможної та динамічної у світі, заснованому на знаннях» [7]. У Резолюції йшлося про те, що неперервне навчання протягом усього життя стало ключовим елементом стратегії та пріоритетів для створення європейського освітнього простору: «Європейські стандарти мають визначати нові базові навички, що сприятимуть неперервному навчанню протягом усього життя: ІТ-навички, іноземні мови, технологічна культура, основи підприємництва й соціальні навички» [7]. Водночас, вважається, що освіта й навчання є джерелом життєвої стратегії і, крім того, відіграють значну роль у розв'язанні таких питань, як зростання масштабів глобалізації, технічний прогрес і сталий розвиток суспільного життя.

Відповідно до основних позицій Лісабонської стратегії, Сеймом Польщі була ухвалена Резолюція «Про побудову інформаційного суспільства в Польщі 2000 року», яка передбачала вироблення принципів загального доступу до мережі Інтернет, планування в галузі ІТ-освіти дітей і молоді» [5].

Того ж року Європейська Рада в Барселоні ухвалила програму «Освіта і навчання 2010», спрямовану на розвиток стратегії неперервного навчання, реформу й модернізацію систем професійної та вищої освіти, яка б зміцнювала активізацію зусиль щодо створення умов для неперервного навчання й задоволення очікувань і потреб громадян ЄС щодо цього. У програмі також приділено увагу проблемі персоналізації навчання [3, с. 3].

У 2003 році уряд Республіки Польща затвердив «Стратегію розвитку неперервного навчання протягом усього життя до 2010 року» [11]. Метою Стратегії визначено «пріоритети розвитку протягом усього життя в контексті концепції навчання протягом усього життя задля побудови суспільства, заснованого на знаннях» [11, с. 1]. У Стратегії вказано на необхідність навчання й заохочення дітей до навчання впродовж усього життя, починаючи з раннього віку. Проте жоден з шести пріоритетних заходів, запропонованих у Стратегії, не був пов'язаний з системою формальної освіти в школах. Певні завдання, зокрема підвищення ІКТ-компетентності шкільних працівників, у рамках зазначених пріоритетів стосувалися вихователів, учителів і шкільних адміністраторів [11, с. 12; 3, с. 24].

Однією з найважливіших ініціатив ЄС, пов'язаних з розвитком ІКТ та їх участі в розбудові інформаційного суспільства, заснованого на знаннях, став документ 2005 року – «i2010 – Європейське інформаційне суспільство для зростання та зайнятості». Серед пріоритетів програми в галузі освіти визначена роль конвергенції цифрових мультимедіа, мереж і обладнання в галузі освітніх послуг, серед яких і розвиток широкосмугового доступу до мережі Інтернет задля спрощення задоволення освітніх можливостей і потреб громадян ЄС. Відповідно до Резолюції, інформаційно-комунікаційні технології отримали найвищий пріоритет для забезпечення всіх громадян ефективним доступом до навчання протягом усього життя; до програм усіх навчальних закладів і установ впроваджена систематична підготовка в галузі нових технологій і забезпечено надання неперервної освіти вчителям у сфері ІКТ [4].

У 2005-2006 роках урядом Польщі була схвалена низка документів для утвердження й зміцнення позиції ЄС на національному рівні в тому, що освіта й навчання є «джерелом життєвої сили» Лісабонської стратегії [3, с. 9]. У червні 2005 року уряд Республіки Польща у відповідь на ініціативу ЄС «i2010» щодо визнання ключової ролі ІКТ у реалізації Лісабонської стратегії схвалив «Спрямовану стратегію розвитку інформатизації в Польщі в 2007-2013 роках і передбачуваний прогноз

перетворення інформаційного суспільства до 2020 року». У рамках цієї Стратегії управлінська діяльність держави обмежується стратегією розвитку механізмів реалізації потенціалу людського капіталу. Стратегічна зміна тиску з боку керівництва трансформована у вироблення механізмів розбудови й створення умов для життя громадян і має важливе значення для системи освіти й навчання, де громадянин стає вмотивованим до особистісного розвитку в процесі навчання протягом усього життя з погляду його професійної позиції та ролі в суспільстві. Ключова роль ІКТ у реалізації Лісабонської стратегії пов'язана, зокрема, з можливістю широкого використання мобільної телефонії, новітніх технологій цифрового телебачення й радіозв'язку, ширококутового доступу до мережі Інтернет [10, с. 17–18, 35]. У Стратегії визнана необхідність зміни традиційних підходів до розвитку систем формальної та неформальної освіти засобами ІКТ й електронних систем дистанційного навчання, визначено пріоритетне завдання на шляху побудови інформаційного суспільства, у якому «кожен випускник середньої школи вміє користуватися комп'ютером та Інтернетом й усвідомлює переваги засобів електронної комунікації» [10, с. 38]. Документ містить посилання на Рішення Європейської Ради від 5 грудня 2003 року (2318/2003/ЕС) щодо ефективного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті в Європі й польський урядовий документ «Стратегія розвитку неперервної освіти до 2010 року» (від 08.07.2003 року) у розділі якого «Загальна освіта в інформаційному суспільстві» йдеться, зокрема, про істотний вплив ІКТ на якість, доступність та ефективність освіти й важливе значення е-навчання для реалізації європейської політики на рівні держав-членів ЄС у галузі зайнятості, у питаннях боротьби з соціальною ізоляцією, розвитку міжкультурного діалогу. У стратегічному документі визначена роль урядових ініціатив Польської республіки з інформатизації освіти – створення інформаційних баз даних, підтримка національних освітніх навчальних порталів, реалізація навчання учнів і вчителів у галузі ІКТ тощо на шляху розбудови європейського співробітництва [3, с. 28–29].

У Державному плані інформатизації на 2007–2010 роки Республіки Польща, у якому виділено три пріоритетні напрями розбудови державного адміністрування, було презентовано два міжгалузеві проекти, що безпосередньо стосувалися освіти: програма Міністерства освіти Республіки Польща – Іконка, що передбачала інформування громадськості про країни ЄС, зокрема й про молодіжні

програми, ініціативи, фонди, освітні й культурні заходи співтовариства, і проект зі створення комп'ютерних програм архівації аудіовізуальної інформації [3, с. 26].

Серед заходів, що заплановані урядом на період, встановлений Планом, важливими є такі:

- підготовка «Стратегії поширення ширококутового доступу до послуг інформаційного суспільства в Польщі на 2007–2013 роки»;

- підготовка плану діяльності з упровадження програм неперервного навчання протягом усього життя на основі освітніх платформ дистанційного навчання (е-навчання);

- розвиток польських Інтернет-ресурсів, серед яких і запуск польського порталу з контентом мистецької та культурної тематики;

- розвиток концепції освітнього порталу Ploteus, що був реалізований у рамках освітніх програм Європейського Союзу як джерело інформації про можливості здобуття освіти в Польщі на всіх етапах (переважно для студентів ВНЗ);

- розширення контенту Польської Інтернет-бібліотеки [3, с. 25–26].

Європейська Рада 15 листопада 2006 року ухвалила Рішення про створення програми «Навчання протягом усього життя» на 2007–2013 роки (1720/2006/ЕС), метою якої є сприяння розвитку Європейського суспільства, заснованого на знаннях. Ця програма реалізувала конкретні цілі сприяння розвитку навчання протягом усього життя на високому рівні, з високою продуктивністю завдяки підтримці інновацій і європейського виміру в освітній галузі [3, с. 6].

Важливість ІКТ для навчання впродовж усього життя підкреслено в Резолюції Європейського економічно-соціального комітету (EU С318, 23.12.2006), у висновках і рекомендаціях якої схвалено використання електронних засобів у викладанні й навчанні, що, так само, допомагає в реалізації заходів ЄС, націлених на підвищення ефективності та якості освіти. Підтримка програми «i2010», що стала ініціативою «електронного включення й просування цифрової грамотності» й спрямовується на усунення бар'єрів у використанні ІКТ й електронних засобів дистанційного навчання, сприяє систематичній співпраці середньої школи з вищими навчальними закладами та науково-дослідними центрами [3, с. 8].

У грудні 2006 року Європейська Рада схвалила документ «Ключові компетенції протягом усього життя», який рекомендував державам-членам ЄС упровадження восьми кваліфікаційних рамок загальноєвропейської

системи кваліфікацій у сфері професійної освіти й навчання для просування неперервного навчання й підвищення зайнятості, мобільності та соціальної інтеграції викладачів і студентів, учителів і учнів. Освіта й навчання стали одним з ключових завдань стратегічних намірів ЄС, що відображені в програмі «Освіта і навчання 2010» (Education & Training 2010) [4]. Однією з основних цілей цієї програми стало підвищення якості освіти й підготовки викладацького та вчительського складу. М. Сисло, аналізуючи роботу європейської експертної групи, визначає такі принципи, що характеризують професію вчителя:

- педагогічні компетенції, необхідні для організації навчального процесу й підтримки учнів, а також розуміння соціального й культурного освітнього виміру;
- навчання протягом усього життя – неперервне професійне й фахове вдосконалення вчителя, постійний саморозвиток;
- мобільність як основний чинник базового й неперервного навчання вчителів;
- партнерство: освітні навчальні заклади організують роботу в партнерстві з іншими школами, місцевою владою, постачальниками навчальних матеріалів і необхідного обладнання [3, с. 20].

Запропоновані стандарти компетенцій учителів тією чи іншою мірою реалізовані в системі професійного навчання вчителів у країнах ЄС. У Повідомленні Комісії та Ради Європи в 2007 році (EU C300) зазначено такі тенденції в розвитку системи освіти:

- перехід від моделі лекційного типу до конструктивного підходу у викладанні, спрямованого на співробітництво;
- індивідуальний підхід до учнів, з урахуванням їхніх соціальних і культурних прав, здібностей та інтересів, фізичної і психічної придатності;
- використання ІКТ у ситуаціях, коли це доречно, використання навчальних освітніх платформ для підвищення власної майстерності й розвитку та саморозвитку;
- створення умов для навчання протягом усього життя. Освіта стає невіддільним складником професійного зростання вчителя [3, с. 21].

У Доповіді Європейської комісії в липні 2008 року Польщу було визнано єдиною країною в ЄС, яка до 2010 року досягла рекомендованих значень чотирьох з п'яти показників розвитку ключових компетенцій [1, с. 3]. Попри це, у 2004-2007 роках за показниками мережевого індексу готовності NRI, який вимірює ступінь підготовки країни для спільного використання прогресу в розвитку ІКТ, Польща посідала останнє місце серед країн ЄС, за винятком

Болгарії. Більш пильний аналіз даних за 2007-2008 роки свідчить про те, що Польща отримала вищий індексований показник, що стосується безпосередньо розвитку ІКТ в освіті [3, с. 35].

У 2009 році Європейською Радою був прийнятий стратегічний документ «Освіта і навчання 2020», у якому було запропоновано оновлений діапазон стратегічних рамок для європейського співробітництва в галузі освіти та професійної підготовки, узгоджено досвід попередньої програми «Освіта і навчання 2010». У документі викладено загальні стратегічні цілі для держав-членів, зокрема й набір правил, спрямованих на досягнення цих цілей, а також загальні методи роботи в пріоритетних сферах систем освіти й неперервного навчання впродовж усього життя, що охоплюють усі рівні й контексти. Серед стратегічних цілей було підкреслено значення неперервного навчання й мобільності як основних чинників відповідності національним і загальноєвропейським кваліфікаційним професійним стандартам; наголошено на необхідності підвищення якості та ефективності освіти й підготовки кадрів, забезпечення рівності, соціальної згуртованості й активної громадянської позиції, що сприяє міжкультурному діалогу; підвищення творчої та інноваційної діяльності, зокрема й підприємництва, на всіх рівнях освіти й професійної підготовки – забезпечення функціонування трикутника знань (освіта – дослідження – інновації); заохочення партнерських зв'язків між підприємствами та навчальними закладами [2]. Зазначено, що держави-члени ЄС повинні працювати разом, використовуючи відкриті методи координації (міжурядові методи управління) для поглиблення європейської співпраці в галузі освіти й підготовки кадрів на основі вищезазначених стратегічних цілей, принципів і методів роботи. Водночас, держави-члени повинні провести національні заходи для досягнення стратегічних цілей, а також зробити свій внесок у підвищення європейських показників рівня життя [2].

У 2010 році Радою в справах інформатичної освіти й медіаосвіти при Міністерстві освіти Республіки Польща було видано «План напрямів діяльності в навчанні дітей і молоді та функціонування школи в інформаційному суспільстві. Нові технології в освіті» [6]. Цей документ став практичним результатом Лісабонської стратегії формування інформаційного суспільства та пріоритетних напрямів Національного плану інформатизації на 2007-2010 роки в галузі освіти з метою створення умов для життя дітей і молоді в інформаційному суспільстві завдяки

оптимальному використанню інформаційно-комунікаційних технологій.

Технології, що швидко розвиваються, відіграють в освіті подвійну роль: вони слугують опорою для підготовки до майбутнього професійного життя й стають корисними перспективами в навчанні. Тому, на думку польських науковців, сучасна система освіти має враховувати такі керівні постулати:

1) суб'єкт системи освіти – учень – є людиною зі своїми особистими й освітніми інтересами, можливостями й потребами;

2) навчання й розвиток особистості триває протягом усього життя відповідно до особистих і професійних потреб людини;

3) виховання громадянина відбувається з урахуванням індивідуальних шляхів розвитку кожної людини, а необхідність неперервного навчання стає пріоритетним і стратегічним завданням держави [6, с. 3].

За визначенням, наведеним у документі, завдання шкільної освіти полягає в підготовці майбутніх громадян до активного життя в інформаційному суспільстві й використанні знань та інформації, що стають доступними завдяки ІКТ, в їх освітній, професійній, соціальній та особистій діяльності, а також у прагненні оновлювати свої знання в культурній сфері, сфері охорони здоров'я та дозвілля, отримувати інші послуги, що сприяють підвищенню якості життя [6, с. 15].

25 січня 2012 року за наказом № 2 міністра освіти Республіки Польща була створена Рада з питань інформатизації освіти. Основне завдання Ради – сприяти Міністерству в підготовці та реалізації довгострокової державної програми «Цифрова школа» з інформатизації шкільної освіти, а також у навчанні й консультуванні з усіх інших питань, пов'язаних з упровадженням ІКТ в освіті.

У січні 2014 року урядом Польщі були затверджені два проекти операційних програм – проект інформатизації «Цифрова Польща на 2014-2020 роки» і проект Операційної Програми «Освіта, Знання, Розвиток на 2014-2020 роки», розроблені Міністерством

інфраструктури й розвитку Республіки Польща. У програмі «Цифрова Польща на 2014-2020 роки» наголошується на важливості адаптації навчальних програм до соціально-економічних потреб, інформатизації освіти, розвитку цифрової грамотності в контексті підвищення професійної компетентності, а також протидії бідності. Реалізація цілей програми підтримується шляхом надання сучасних знань і форм навчання протягом усього життя [8, с. 53–54]. Програмою «Освіта, Знання, Розвиток на 2014-2020 роки» передбачені кошти структурних фондів для сприяння дослідженням, технологічному розвитку та інноваціям в освіті й навчанні протягом усього життя; для підвищення доступності використання та якості ІКТ, зокрема й у системі шкільної освіти [9, с. 69].

Висновки. Проведене дослідження дало змогу з'ясувати, що особливостями європейської освітньої політики, які впливають на інформатизацію шкільної освіти в Республіці Польща, є розвиток ключових і предметних компетенцій, навчання протягом усього життя, персоналізація й мобільність навчання, електронне включення й просування цифрової грамотності. Характерними рисами, що визначають європейський вимір польської освітньої політики щодо інформатизації освіти, є поширення доступу до використання польських освітніх ресурсів мережі Інтернет і розвиток ІКТ-компетентності вчителів і учнів шкіл шляхом широкого впровадження ІКТ в освітній процес.

Отже, розвиток інформатизації суспільного життя в Республіці Польща, зокрема інформатизації шкільної освіти, рухається у векторі політики Євросоюзу в галузі інформаційного суспільства та економіки, заснованої на знаннях. Урядові документи, плани та стратегії Республіки Польща стосовно інформатизації шкільної освіти в країні спрямовані на підвищення ролі освіти в суспільстві й забезпечення високої якості й узгодженості соціальної політики з ключовими пріоритетами програм ЄС.

Список використаних джерел

1. Annual report on education systems in the EU European Commission [Електронний ресурс] / IP/08/1127. 10/07/2008. – 4 s. – Режим доступу : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-08-1127_en.htm (05.08.2015).
2. Council Conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020) [Електронний ресурс] / Official Journal. – C119/28.05.2009. – Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/ef0016_en.htm (05.08.2015).

References

1. *Annual report on education systems in the EU European Commission*. IP/08/1127. (10/07/2008). Retrieved from http://europa.eu/rapid/press-release_IP-08-1127_en.htm [in English]
2. *Council Conclusions on a strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020)* [Official Journal C 119 of 28.5.2009]. (12.05.2009). Retrieved from http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/ef0016_en.htm [in English]
3. *Direction Strategy for informatisation in Poland in 2007-2013 and prospective forecast the transformation of the information society up to 2020*. Warsaw, PWN. (2005).

3. Dodatki do Kierunków działań dotyczących nauczania dzieci i młodzieży oraz funkcjonowania szkoły w społeczeństwie informacyjnym. Nowe technologie w edukacji [Електронний ресурс] / Rada ds. Edukacji Informatycznej i Medialnej przy Ministrze Edukacji Narodowej Warszawa, 2009. 54 s. – Режим доступу: http://www.kuratorium.waw.pl/files/f-2942-2-kierunki__dodatki.pdf
4. Education & Training 2010 work programme – „Key competences for a changing world” [Official Journal C117/06.05.2010] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth
5. e-Polska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001–2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kbn.icm.edu.pl/cele/epolska.html>
6. Kierunki działań w zakresie nauczania dzieci i młodzieży oraz funkcjonowania szkoły w społeczeństwie informacyjnym. Nowe technologie w edukacji [Електронний ресурс] / Rada ds. Edukacji Informatycznej i Medialnej przy Ministrze Edukacji Narodowej. – Warszawa, 2010. – 40 s. – Режим доступу: http://konferencja.dyrektorszkoly.pl/technologiewregionie/pdf/kd_ken2010.pdf
7. Lisbon European Council 23-24.04.2000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/00100-r1.en0.htm (05.08.2015).
8. Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 [Електронний ресурс] / Wersja 4.0 // 08.01.2014 r. – 73 s. – Режим доступу: https://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Documents/POPC_4_0_8_01_14_ost_10012014.pdf (05.08.2015).
9. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 [Електронний ресурс] / Wersja 4.0 // 08.01.2014 r. – 156 s. – Режим доступу: http://www.umk.pl/badania/fundusze/perspektywa_2014-2020/pr_PO_WER_2014-2020.pdf (05.08.2015).
10. Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski w latach 2007–2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020 Warszawa [Електронний ресурс] // W.: PWN, 2005. – 54 s. – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/unpan/unpan034027.pdf> (05.08.2015).
11. Strategia rozwoju kształcenia ustawicznego do 2010 roku, MENiS, przyjęty przez Radę Ministrów. 8.07. 2003 r. – Warszawa, 2004. – 16 s.
12. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) [Електронний ресурс] / Dz.Urz. UE C115/09.05.2008. – 153 s. – Режим доступу: <http://bip.msp.gov.pl/bip/prawo/prawo-obowiazujace/prawo-wspolnotowe/5155,Traktat-o-funkcjonowaniu-Unii-Europejskiej-wersja-skonsolidowana.html> (05.08.2015).
- Retrieved from <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/unpan/unpan034027.pdf> [in English]
4. *Education & Training 2010 work programme – „Key competences for a changing world”* [Official Journal C117/06.05.2010]. (2010, May 06). Retrieved from http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth [in English]
5. *e-Poland - Action Plan for the development of information society in Poland in 2001-2006*. (2001). Retrieved from <http://kbn.icm.edu.pl/cele/epolska.html> [in English]
6. *Lisbon European Council* (2000, May 23-24). Retrieved from http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/00100-r1.en0.htm [in English]
7. *Operational Programme Digital Poland for 2014-2020*. Version 4.0. (2014, January, 08). Retrieved from https://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Documents/POPC_4_0_8_01_14_ost_10012014.pdf [in English]
8. *Operational Programme Knowledge Development Education 2014-2020 in Poland*. (Version 4.0). (2014, January 08) Retrieved from http://www.umk.pl/badania/fundusze/perspektywa_2014-2020/pr_PO_WER_2014-2020.pdf [in English]
9. *Orientations on teaching children and youth and school functioning in the information society. New technologies in education*. (2010). Education and Media Council at the Ministry of Education. Retrieved from http://konferencja.dyrektorszkoly.pl/technologiewregionie/pdf/kd_ken2010.pdf [in English]
10. *The activities of additives for teaching children and youth and school functioning in the information society. New technologies in education*. (2009). Council of Education and Media at the Ministry of National Education, Warsaw, 54 p. Retrieved from http://www.kuratorium.waw.pl/files/f-2942-2-kierunki__dodatki.pdf [in English]
11. *The development strategy of continuing education by 2010*, (2004). Ministry of Education, adopted by the Council of Ministers. [in English]
12. *Treaty on the Functioning of the European Union* (consolidated version) (Official Journal. (EU C115), (09/05/2008). Retrieved from <http://bip.msp.gov.pl/bip/prawo/prawo-obowiazujace/prawo-wspolnotowe/5155,Traktat-o-funkcjonowaniu-Unii-Europejskiej-wersja-skonsolidowana.html> [in English]

Рецензент: Аносов І.П. – д.пед.н., професор

Відомості про автора:

Полянничко Зоя Олексіївна

funny_monkey@ukr.net

Київська школа І-ІІІ ступенів № 90,

вул. Лаврська, 2, м. Київ, 01010, Україна

doi: dx.doi.org/10.1515/1263

Матеріал надійшов до редакції 16.08.2015 р.

Прийнято до друку 15.10.2015 р.